СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 5. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 8. січня, 1927. VOL. XXXV. No. 5. Jersey City, N. J., Saturday, January 8. 1927. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ДОЗВОЛЯЄ НА ДОВІЗ ОРУЖА ДО НІКАРАГВИ

АМЕРИКАНСЬКИЙ АДМІРАЛ МАЄ НЕДОПУСТИТИ ОРУЖА ДЛЯ ОДНОЇ СТОРОНИ.

ВАШИНҐТОН, 5. січня. — Не дивлячися на протести деяких сенаторів проти політики американського уряду в Нікарагві, президент Кулидж приказав знести заборону довозу оружа до Нікарагви, але рівночасно припоручив американському адміралови Латимерови не пускати оружа для вжитку партії Сакаси.

Сенатор Бора заявив неґодованнє зі сеї політики та казав, що яко голова сенатового комітету заграничних справ зажадає від уряду вияснення сеї політики. Келоґ, секретар стейту, вже мав заявити охоту станути перед сим комітетом з вясненнями.

ОСТЕРІГАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА ПЕРЕД ЗБІЛЬШУВАННЄМ ФЛЬОТИ.

ВАШИНҐТОН, 5. січня. — Президент Кулидж дістав від Світового Союза Межинародної Приязни між Церквами листа з осторогами перед дальшим збільшуваннєм американської военної фльоти.

Лист підписали представники якої пів сотки релігійних та освітних провідників Америки. Вони звертають увагу президентови, що будованнє нових кружляків для американської фльоти може легко штовхнути другі краї до перегонів у збросню.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ ОБСТОЮЄ ПРИ СВОЇХ ПОГЛЯДАХ В СПРАВІ ФЛЬОТИ.

ВАШИНҐТОН, 5. січня. — Президент Кулидж вислав до конґресмена Френча, визначного републиканця, листа, в якім він обороняє свою політику в справі збільшення военної фльоти. Він стоїть далі за тим, щоби ухвалити будову кружляків, але не визначувати на се ніякої суми в буджеті. Як відомо, ся політика стрічається з опозицією прихильників великої фльоти та миролюбців.

ПОЖАР ВІЙСКОВОГО ТАБОРУ.

НЮ ЙОРК, 5. січня. — На Ґавернор Айленд занялися війскові бараки. Причина пожару невідома. Шкода виносить коло 100,000 долярів. Війскові команданти здавна признавали сі бараки небезпечними, а тепер кажуть, що жовніри можуть уважати великим щастєм, що ніхто там не стратив життя. Лишень 13 з них віднесло попарення, ратуючи майно з пожару.

СТЕЙТ НЮ ЙОРК ЗБИРАЄТЬСЯ ВНОСИТИ ПЕТИЦІЮ ДО КОНҐРЕСУ В СПРАВІ НАПИТКІВ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 5. січня. — З нагоди отворення річного засідання стейтової леґіслятури виголосив ґубернатор Ал. Смит промову, в якій, як звичайно, вказав на закони, які сейчас треба ухвалити. З його промови загально заповідають боротьбу межи леґіслятурою а ґубернатором.

Ґубернатор заявив межи инчим у своїй промові, що леґіслятура повинна внести до конґресу резолюцію з просьбою о зміну прогибіційного закона. Демократичні посли сейчас і почали заходи для ухвалення такої резолюції. В сей спосіб питаннє прогибіції стало в один мент найважнійшим питаннєм стейтової політики.

РОЗРАХУНКИ ЖЕРТВ СВЯТОЧНОГО АЛЬКОГОЛЮ.

НЮ ЙОРК, 5. січня. — Мейор сього міста Вокер приказав головному лікарському екземінерови зібрати всі дані про святочні затроєння алькоголем, щоби наперед переконатися непохибно, кілько людий погибло зі сеї причини, а відтак щоби попробувати придумати зараду на се нещастя.

КНЯЗЬ ШВЕЦІЇ ПРИЇЗДЖАЄ СЮДИ НА ВІДЧИТИ.

НЮ ЙОРК, 5. січня. — Нині приїхав сюди на французькім кораблі Франс син шведського короля Вилием. Приїзджає він, щоби виголосити тут ряд відчитів про свої подорожи по Африці.

Князь Вилием є справді небувалою появою між князями, бо займається він живо і зі зрозумінням літературою, штукою, театром. При вступі на американську землю він сказав ґазетярам, що завдячує се тому, що він мусить зарабляти на життє, як вони.

БАТЬКО НЕ ХОЧЕ ЛИШИТИ МАЄТКУ ЗАКОННИЦІ.

НЮ ЙОРК, 5. січня. — В місцевому стейтовому суді предложено до затверджения тестамент великого цукрового міліонера Левиса Минфорда, котрий записав свій великий маєток своїй родині, але виключив від спадку свою дочку Ґрейс, котра яких 20 літ тому стала законницею ордену Св. Домініка. Тестамент каже рівночасно, що всяка дитина, яка пішлаби до закону, має втратити всі права з тестаменту.

„ЗАСЛУЖЕНА" ШАЙКА ВЛОМНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 5. січня. — Місцева поліція арештувала шайку бандитів, які рабували, нападаючи з оружем у руці. До шайки належить 5 людий, які вже й мали признатися перед поліцією до виконання 29 нападів. Поліція підозріває їх о яких 50 других злодійств. Досі зрабували вони майна на яких 50,000 долярів. До шайки належало двох молодих хлопців.

Різдвяна Коляда для Рідної Школи.

Всі збірки на Рідний Край, які переводимо в Америці з нагоди Різдвяної Коляди, призначені на Рідну Школу в краю, себто на поширення науки між нашим народом, на ту ціль, яка збудує кращу будучність нашому народови.

Тому повинні ми памятати на те, щоби:

В кождій місцевости, де тільки живуть Українці, була обовязково зорґанізована й переведена в січни 1927 р. Різдвяна Збірка на допомогу Рідній Школі в старім краю та щоби та Різдвяна Коляда була вислана до краю через:

„Obyednanye", P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ПОРАДИВ СОБІ.

БЕРЛІН, 4. січня. — Якогось Смілевского засудив суддя на місячну тюрму, яку треба було відложити на кілька днів, бо не було місця в тюрмі. Сьмілевскі порадив собі з тюрмою в той спосіб, що знайшов бідного чоловіка без праці, якому дав $75, а цей зголився радо відсидіти за него місяць в теплій тюрмі. Наймлений заступник вже докінчував термін арешту, як відкрили обман. Обох обманщиків поставили перед суд, а той засудив їх на двомісячну тюрму. А щоби не повторилася стара історія, відставлено їх з салі розправ прямо до арешту.

ВОЛИНСЬКИЙ ПРОЦЕС.

Володимирський процес, про який ми вже писали, відбувається дальше. Процес цей слушно можна назвати найбільшим політичним процесом останніх років. Серед обвинувачених, всіх без виїмку, великий підйом духа. Сцисії між трибуналом а обвинуваченими на дневному порядку. Найбільша сцисія була в часі переслухання Іванчука, котрого трибунал велів вивести з салі розправ. Солідарний виступ усіх прочих обвинувачених в обороні свого товариша, революційні співи й оклики були доказом, що винищені тюрмою вязні не дадуть себе стероризувати. Відношення трибуналу до вязнів є того роду, що дальші сцисії не виключені.

НА ШЛЯХ ДО УГОДИ.

Поїздка Пілсудського до Вільна відбилася голосним гомоном в пресі. Ціллю цеї поїздки мало бути порозуміння з Білорусинами. Найближчу поїздку має Пілсудський зробити на Волинь для балачок з Українцями. Крім цього польський уряд має розпочати переговори з галицькими Українцями, головно буде шукати порозуміння в кругах українських націоналістів. Сьогодня вже є публичною тайною, що в найближчих днях виступить з угодовими пропозиціями д-р В. Бачинський. Невідомо тільки, як віднесеться до цего польський уряд, супроти того, що пропозиції ці носити будуть персональний характер.

ХТО БУДЕ РЕҐЕНТОМ В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, 5. січня. — Мирон Крістеа, патріярх Румунії, буде предсідателем церемонії водосвятя згл. благословення водою, себто буде виконувати сього року ту функцію, яка належала досі тільки до короля.

Супроти того вносять, що він буде стояти на чолі реґенційної ради, коли помре король Фердинанд, якого здоровля таки далі занепадає.

КОЛЬОРОВА ФОТОҐРАФІЯ ПІД ПОВЕРХНЕЮ МОРЯ.

НЮ ЙОРК, 5. січня. — Американський Національний Ґеоґрафічний Маґазин заявляє, що йому вдалося зняти 8 кольорових фотоґрафій з водного життя в морю. Фотоґрафії знято серед незвичайно великих трудностий. Треба було на се построїти спеціяльні проходи в глибину моря, придумати спеціяльні чутливі пластинки для знимання підводного світла, незвичайно ослабленого грубою верствою води, запобігти топленню хеміказій на пластинках від великої горячи під водою і таке инче.

ЗНАМЕННЕ ІНТЕРВЮ Д-РА БАЧИНСЬКОГО.

Репрезентант найправійщого польонофільського крила УНДО не вдоволився своїм рефератом в часі конґресу цеї партії. Він приняв без застережень співробітника „Слова польського" і перед ним виложив своє і своєї ґрупи кредо. Дотеперішню тактику українського табору назвав він шкідливою і нереальною. Головним промахом вважає він абстиненцію при виборах до польського сойму, як також прикладання великої ваги до міжнародніх актів з поминенням дійсного розвитку випадків в краю. В часі останнього конґресу УНДО не мав цілі здобувати проводу партії, бо час для виступу його ґрупи ще не наспів. Д-р Бачинський заявив, що в скорому часі почне видавати спеціяльний український часопис в польській мові для інформування польської публичної опінії про українські справи.

ЩО ЦЕ ЗНАЧИТЬ?

Доводиться нам — читаємо в „Новому Часі" — занотувати факт нечуваного використовування наших селян, що привозять продукти на продаж до Львова, орґанами польської маґістратської влади. Відомо, що від кождого продавця, що привозить продати на львівських базарах чи то картоплю, чи то ярину і т. д., побирається окрему маґістрацьку оплату т. зв. „торгове", яка доволі дається у знаки нашим селянам, але хай би! Коли тут маємо ще до діла з нечуваним зловживанням маґістратської базарної служби, а саме побирається від наших селян ще й окрему оплату за те, „що продав". Продасть буває наш селянин бульбу за 10 зол., а тут приходить такий посіпака та домагається проценту від проданого, який йому зовсім не належиться. Бере напр. від селянина того „проценту" 2 зл., а виставляє якусь посвідку на 20 ґрошів! Таким робом наш селянин платить, крім „торгового" за постій, також окремий гарач за те, що продасть.

АНГЛІЙСЬКЕ РОБІТНИЦТВО ТИЧНИХ ВЯЗНІВ В ПОЛЬЩІ.

Дня 30. листопада м. р. відбулося засідання Центрального Міжнародного Секретаріяту для боротьби за амнестію для політичних вязнів. В засіданню взяла участь крім представників усіх партій, також англійська делеґація, зложена з послів Джана Бенета, Артура Шепсерда і В. Горабіна. Іменем делеґації Шепсерд заявив, що делеґація прибула, щоби познайомитися з положенням робітничих і селянських мас у Польщі та з репресіями, які приноровлює Польща до селянсько-робітничого руху й до національних меншостей, а зокрема, щоби познайомитися з положенням політичних вязнів.

По рефератах і інформаціях делеґатів на засіданню принято резолюції проти засуду на смерть Білого, проти пресового декрету і проти переслідування українського національного визвольного руху.

—o—

НА БАЛТИКУ ПОЛЬЩА ВТРАТИЛА ВПЛИВ

ВАРШАВА, 5. січня. — З конференції, яку відбули балтійські держави, а саме Латвія, Естонія і Фінляндія і на якій обговорювано відношеннє до Литви і Польщі, виходить ясно, що Польща втратила всякий вплив на політику балтійських держав, які далися втягнути в круг політики совітів. Більше як певно, що балтійські держави ввійдуть тепер в тіснійші зносини з совітами і коли не будуть відноситися до них приязно, то задержать на всякий случай невтральність.

Супроти такої зміни Польща находиться в певній ізоляції. Через те кружляють поголоски, що Пілсудскі думає про дійсну федерацію з Литвою.

МУССОЛІНІ ЗА ПОРЯДКОМ.

РИМ, 5. січня. — З новим роком видав Муссоліні як міністер внутрішних справ до всіх префектів розпорядок, в якім зазначує, що вони є найвисшими урядовцями на місцях, а заразом і найвисшими місцевими політичними представниками фашизму. В той спосіб вирішив він питаннє, хто старший: секретар партії чи державний урядник.

В тім самім письмі взиває Муссоліні префектів, щоби за всяку ціну здержали всякі ворожі виступи проти католицьких організацій і чужоземних представництв. Всякі такі виступи не можуть бути толєровані і повинні бути карані як найострійше. Муссоліні наказав префектам дбати про добро фашистської партії і старатися про те, щоби викидати з неї всіх дорбкевичів, злодіїв, ошустів, гохштаплерів і фейкерів. Префекти, на думку Муссолінія, повинні дбати не так о публичний спокій, бо за той нема чого боятися, а більше про „моральний порядок". Вони мають показати бідним і опущеним, що фашизм це не еґоїстична, клясова наука, а взнесла і благородна.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ ВПОМИНАЄТЬСЯ ЗА СОБОЮ.

ЛОНДОН, 5. січня. — „Ди Лондон Таймс" помістив лист бувшого англійського премієра Ллойда Джорджа, в якім він підносить, що мир в Локарно, як це зазначив сам Бріянд, є тільки продовженнєм того, про що була мова на конференціях в Каннах і Ґенуї, на яких Ллойд Джордж предложив такі самі покоєві пропозиції, які опісля принято в Локарно, а навіть ще далеко ширші. В той спосіб оборонює Ллойд Джордж свою особу, про яку всі забули, коли пишуть і говорять про замиреннє Европи.

В тім самім числі редактор відповідає Ллойдови Джорджови і зазначує, що в проекті Ллойда Джорджа не було забезпечення самої Німеччини, яка зобовязалася не нападати на Францію, а тільки було зобовязаннє Анґлії на всякий випадок стояти при боці Франції. А це цілком що иншого. Якраз локарненський пакт є ширшим і більш далекосяглим.

БРИТІЙЦІ ЗВІЛЬНЯЮТЬ ЧОТИРОХ НІМЦІВ.

БЕРЛІН, 5. січня. — Британський суд в Висбаден, який находиться на окупованій німецькій території, звільнив 4 Німців, яких замкнено за те, що побили підчас свят англійських жовнірів. Один з жовнірів був дуже тяжко побитий.

Британський прокуратор одначе зазначив, що Німці невинні, бо їх спровокували британські жовніри. Німців випущено сейчас на волю.

Німецькі ґазети, подаючи цей факт, згадують заразом за французький суд, який недавно тому засудив 6 Німців, хоч французький офіцер забив одного Німця, а другого смертельно ранив. Офіцера одначе суд звільнив від вини і кари.

СОВІТСЬКИЙ БАЛЄТ.

МОСКВА, 5. січня. — Росія відома від довгих часів зі свого славного на весь світ балету. Тому з великою цікавостю приглядалися всі новому балетови, який показувано в Москві під назвою: Балетна Олімпіяда.

Та кромі шумної назви нічого в тім балеті не було. Це була треторядна провінціональна вистава, хоч давали її ученики з найкращих шкіл.

Взагалі танець в Росії упав. Совітська влада ставиться до него дуже підозріло і завела таку строгу цензуру, якої не було в найгірших пуританських часах. Молодіж, не маючи иншого способу забави, кинулася до водки і розпивається в відстрашаючий спосіб. Через те почалася тепер кампанія за танцями. Дозволяють на стародавні вальці і польки, а американські джези проганяють.

ЧУЖИНЦІ В ВЕЛИКІЙ НЕБЕЗПЕЦІ В ХІНАХ.

ГЕНКОВ, 5. січня. — Британські і американські кораблі, які тільки знаходяться на хінських водах, спішать з помочю британським і иншим чужинецьким поселенцям, які непевні свого життя. На концесії нападає раз-у-раз розаґітована товпа. На разі боронить їх хінське війско, але воно невистарчаюче і можна надіятися кождої хвилі катастрофи. Чужинці втікають і ховаються під опіку британських і других военних кораблів. Ситуація дуже напружена. Особливо загрожені малі чужинецькі оселі, які окружені довкола хінським, ворожо до них настроеним, населеннем.

До Генкова прибуло 6 военних американських кораблів, а Анґлія висилає додатково ще 8 кружляків.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ СВЯТКУЙМО ПО „ПРОГИБІЦІЙНОМУ"

Вже більше тижня минуло від американського Різдва, а по ґазетах американських ще й досі не перевелися звідомлення про наслідки святковання сих свят. Кождий день так і приносить нам усе нові й нові вістки про те, як помирають люди від алькоголічних затроєнь підчас свят. Мруть люди по домах, мруть на улицях, мруть по шпиталях. Немовби справдішне нещастє найшло на край замісць традиційної радости, замісць традиційного „во вишніх мир, во чоловіціх благоволеніє".

Тому не від річи буде пригадати собі тепер, з нагоди наших свят Різдва й Нового Року, на сі нещастя освіченого й поступового американського народа, щоби й нам, іміґрантам, не попасти в таку саму халепу. Треба нам памятати, що алькоголем затроїтися може не лишень Американець, але й Українець. Що лишень наївна людина буде спускатися на бучну перехвалку, що, мовляв, що Німцеви смерть, то Русинови на здоровля. Були вже такі мудраґелі, які думали, що вони видержали польську панщину, видержали австрійську конституцію, і видержать американську прогибіцію, — і власне на сій прогибіції зуби зломили.

Американська прогибіція завела в цілій Америці фалшиві міри приличности й добробуту. Давно кождий чоловік, що хотів уходити за порядного, стидався признати, що він пє. Нині кождий хоче похвалитися, що його стати на напиток, що він має фляшину у кишені на клубі, що в нього на свята буде алькоголь. Та се все фалшиві поняття добробуту. Як другі се приняли, то зі сього ще не виходить, що нам доконче йти за другими. Бачимо, в яке болото другі влізли, і чейже се повинно нас застановити.

До того ті, що пили підчас Різдва після нового календаря, пропадали в загальній масі населення. Се, що ми святкуємо свята осібно, відділює нас від решти населення. Воно звертає на нас очи решти громадянства Америки. В самій сути такої відрубности нема нічого злого. Се навіть моглоби бути добре, якби ми відділилися від других чимсь похвальним. Та відзначитися серед маси американського населення пиянством зовсім друга справа. Тут уже нам за таке відзначеннє не буде честь, але нечесть. За таке святкованнє вже нас не похвалять ані наші земляки, ані наші діти. За таке святкованнє нас осудять навіть ті самі Американці, що святкували своє Різдво так недостойно. Святкуймо гарно й весело, але не забудьмо, що коли ми святкуємо осібно, на нас дивляться другі та пальцем на нас усіх покажуть, як ми не будемо святкувати прилично.

З НОВИМ РОКОМ.

МІЖНАРОДНЄ ПОЛОЖЕННЯ В 1926 Р.

Найважнійшою справою в міжнародній політиці сього року було примирення між Союзниками й Німеччиною, в першій мірі між Францією й Німеччиною. Се примирення показує, що розвиток міжнародніх відносин в Европі пішов зовсім иншою дорогою, ніж се уявляли собі перед семи роками творці Версайського договору.

Версайський договір Союзників з Німеччиною, — доповнений опісля договорами з иншими переможеними державами (Австрія, Угорщина, Болгарія, Туреччина), — мав за ціль установити панування Союзників над світом. Орґаном для сього мав стати **Союз Націй,** який був подуманий як універсальна орґанізація держав, що мала заступити передвоєнну, звичаєвим правом витворену орґанізацію держав світу, т. зв. міжнародню громаду держав.

З переможених держав остала великою державою тільки **Німеччина.** Одначе обкроєна територіяльно, позбавлена кольоній, розоружена і звязана забороною творити армію і фльоту, обтяжена репараційними зобовязаннями, виключена на непередбачений ряд літ з Союза Націй, — мала вона радше бути обєктом ніж субєктом міжнародньої політики, рабом Союзників, який виповняв би їх волю і не перешкаджав би їх політичним плянам.

Одинокою силою, яка протиставилася Союзникам, була **радянська влада** на території бувшої Росії. В відношенню до неї Союзники поклали собі за ціль помогти повалити її і відбудувати Росію, одначе ослаблену на стільки, щоб вона була не конкурентом, а васалем Союзників. Сій ціли служила з одного боку допомога російським **білим** арміям, з другого — обкроювання території бувшої Росії через визнання деяких новоутворених держав (Польща, Прибалтійські держави, Закавказькі держави) і змагання скористати з ослаблення російських впливів на Далекім Сході.

Змагання до утворення **української держави** на думку Союзників не йшло по лінії їх інтересів. Тому вони краяли українську землю так, як уважали корисним для себе. Українську територію Австро-Угорщини розділили вони між Польщу (Галичина), Румунію (Буковина) і Чехословаччину (Закарпатську Україну). Українську територію Росії призначували вони для відбудови Росії і тому Мирова Конференція поставилася неґативно до Директорії Української Народньої Республики.

В міру того як слабла надія на повалення радянської влади, Союзники були раді, коли радянська влада тратила територію в користь сусідніх держав, звязаних з Союзниками. Сі втрати відбувалися головно коштом української і почасти білоруської території. Тому Союзники признали Бесарабію Румунії, тому патронували договорови Польщі з Петлюрою, тому признали границі Польщі, установлені рижським договором.

Такий плян панування над світом мали Союзники. Одначе здійснення сього пляну не повелося.

Перший удар наніс йому таки один з Союзників, а саме Злучені Держави Північної Америки, які відмовилися ратифікувати Версайський договір, належати до Союза Націй — і держатися спільної політичної лінії. Таким чином від Союзників відпав найсильнійший союзник; Союз Націй утратив універсальність.

Далі зарисувалося противенство між Анґлією і Францією щодо Туреччини. Франція поставилась прихильно до революційного турецького руху під проводом Кемаля паші, що помогло революційному турецькому урядови скинути кайдани Севрського договору (1920 р.) і заступити його договором в Льозанні (1923 р.).

Чим далі, тим яснійше зарисовувалося противенство між Анґлією і Францією щодо Німеччини. Коли Франція настоювала на постійне обезсилення Німеччини, Анґлія, зломивши кольоніяльну і морську могучість Німеччини, прихильно ставилася до її піднесення як континентальної сили, яка була би противагою континентальній всемогучости Франції.

Великою перешкодою для плянів Союзників було також укріплення Радянського Союза, який ставав що-раз важнійшим чинником міжнародньої політики на Европейськім і Далекім Сході і з окрема грізним суперником Анґлії в Азії, як протектор і союзник азійських народів, які хотять визволитися зпід переваги европейських держав.

Першим признанням невдачі Союзників була конференція в Ґенуї (1922 р.), на яку Союзники перший раз запросили Німеччину й инші переможені держави, як також Радянський Союз як рівноправних членів конференції. Конференція не дала позитивних вислідів.

За те дала вона привід до заключення **німецько-радянського договору в Рапалльо.** Сей договір починає лякати Союзників привидом німецько-радянського союза, який в будучности міг би стати осередком для инших держав, яких інтереси розходяться з інтересами Союзників.

Наступає останній натиск Франції на Німеччину: обсада рурської области, яку навіть анґлійські коронні юристи признають безправною.

Минає ще два роки, в Анґлії приходить до влади робітнича партія (кабінет Мекдональда), у Франції лівий бльок (кабінет Ерріо), і се уможливлює **лондонську** конференцію, на якій Союзники й Німеччина годяться на репараційний плян Доса (1924 р.). Лондонська конференція, се перший крок до помирення між Союзниками й Німеччиною.

Рівночасно Анґлія і Франція визнають Радянський Союз, вступають з ним в диплbroматичні зносини і навязують переговори для управильнення спірних справ.

Дальша політика Союзників іде в тім напрямі, щоби включити Німеччину в систему Союза Націй — і таким чином відтягнути її від Радянського Союза. Сій політиці відповідають також бажання Німеччини, яка своїм політичним і соціяльним ладом звязана з західними державами і тільки з конечности наблизилася до Радянського Союза.

Сі обопільні змагання до порозуміння реалізуються рядом договорів в Льокарно (1925 р.), які являються доповненням постанов Пакту Союза Націй про мирне полагоджування спорів і вводять Німеччину в Союз Націй, ставлячи її — через признання постійного місця в Раді Союза — на рівні з головними союзними державами (себто Анґлією, Францією, Італією й Японією).

Ще раз Франція пробує висунути проти Німеччини Польщу, яка домагається, щоб їй рівночасно з Німеччиною признано постійне місце в Раді Союза Націй. Таке саме домагання ставлять Еспанія і Бразилія. Викликані сими домаганнями конфлікти спричиняють, що надзвичайне зібрання Союза Націй, призначене для приняття Німеччини до Союза, мусить відложити сю справу до звичайного осіннього зібрання 1926 р.

Як-раз після того невдачного зібрання Союза Націй наступає відновлення і скріплення німецько-радянського договору через берлінський договір з 26 цвітня 1926 р. Коментарі, які він викликав у головних союзних держав і менших держав, звязаних з ними, тільки потвердили, що льокарнські договори мають за ціль відтягнути Німеччину від Радянського Союза.

Можливо, що берлінський договір причинився до того, що на осіннім зібранню Союза Націй Німеччину таки приймають до Союза і признають їй постійне місце в Раді Союза, — хоч для сього прийшлося жертвувати Еспанію й Бразилію, які не діставши постійного місця в Раді Союза, виступили з Союза.

Так Німеччина, поставлена в Версаю поза Союзом Націй, після семи літ входить до Союза на рівні з своїми колишніми ворогами, льокарнські договори вступають в обовязуючу силу, Німеччина і Франція починають далі розчищувати шлях для взаїмного порозуміння.

Власне в грудні сього року зроблено знов значний крок наперед, через договір в Женеві про знесення військової контролі Союзників над Німеччиною.

Чи приналежність Німеччини до Союза Націй матиме вплив на ослаблення звязку між Німеччиною і Радянським Союзом, покаже будучність. Покищо Німеччина заперечує сьому, заявляючи, що вона хоче оставати в приязних зносинах і з Заходом і зі Сходом. Та в Анґлії, в звязку з анґлійсько-радянським противенством на Далекім Сході, помітна тенденція зробити Німеччині великі уступки, навіть дати їй далекі кольонії, щоб тільки ізолювати Радянський Союз.

На тлі французсько-німецького зближення набирає вразнійших рисів **концепція Паневропи,** себто тіснійшого обєднання европейських держав з метою забезпечити мир в Европі, і встоятися з одного боку супроти фінансової переваги анґльосаксонського світа, з другого супроти Радянського Союза. Концепція Паневропи відповідає інтересам німецького і французського капіталу, який сподівається через обєднання встоятися перед анґлійським і американським капіталом, опанувати европейський ринок і проникнути в Радянський Союз. Тому зацікавлення паневропейською концепцією в Німеччині, тому, почавши від Льокарна, французький міністер закордонних справ Бріян при кождій нагоді говорить про потребу утворити Злучені Держави Европи.

Проф. Д-р М. Лозинський.

(Конець буде).

Персі Мек Кее.

ШПИЧКА ДО ЗУБІВ.

Оповідання з Кентокі.

То знову була першорядна мистецька вечеря, що ти, тіточко Селлі, подала нам. Я ще лише тепер додам мою історію про шпичку до зубів із дерева гікорі (горіхове дерево гікорі). Що, вже так вчасно в стебло? То ти хочеш мене самого й дітей оставити при ватрі? Ну, гаразд, зарийся в постелі тай дай Боже здоровлячко. Що ти кажеш? Щоби я не оповідав їм ніяких небилиць? Ні, Селлі, від мене почують вони лише біблійні оповідання, від мене, старого Соля. Иди спокійно спати. (Добре, що ми позбулися її!)

Так, телята, ось ми знову разом. Нумо, Гальшко, сюди мені на коліна!

Осідлай собаку,
На свині сидиться гладко!
Гей-ґа! вйо!

Івасю, не обсмикай мені вусів. Уважай, бо я кламсну!

Так, так, я тою самою шпичкою чистив собі „кусало" вже яких сорок літ. Помацайте її кінець. Тверда наче шпилька, правда, а гладка наче фляшкове скло? Отже, дітоньки, корою її я виплів крісла в девятьох хатах. Так, так, корою з тої шпички.

Не хочете вірити, що? Сказати вам усю правду про те, що? Я вже так подумав був собі. Так отже нащуріть уха.

Пригляньтеся їй докладнійше, цій шпичці. Цілком така завдовга як мій малий палець, що? Хайжеж я решту мого життя не їм нічого більше як дерево-гікорі, коли я тої шпички не витесав сокирою. То було в році великої сніговиці, сніг лежав тоді двацятьдевять стіп понад сніжною поволокою. Самособою, шпичка з того часу трохи зужилася. Отсе й є історія, яку вам хочу розказати! Чи будете сидіти тихо і слухати?

Величезний сніг — гей, гей! то-то раз була зима! Цілісенький день і цілу ніч віяло і падав сніг тай не переставало цілих дванацять днів від **Святого Вечера до Нового Року вранці.**

Мене відрізало від світа в моїй рубленій хаті (блокгавзі). Я нічого не чув ані не бачив світа, аж нараз бебевх! Комином вкотилися три молоденькі закостенілі лисенята. Тарах! до глечика, в якім варився чай. В цюж мить відтаяли тай пігнали за щуром у мої ґумові чоботи. Нумо! Я, я зараз приставляю до комина драбину й вистромлюю носа на двір крізь малесенький круглий отвір, що був у снігу для провітрювання. І в цюж мить туц! Носом до носа старої лисиці, яка саме хотіла бігти за своїми діточками. Я чемненько прошу її до себе так на один тиждень чи як там і готовлю їй всяку вигоду в моїй хаті. За той час вивчив я лисицю наче ловецьку собаку для ловів полоскунів-шопів*). Бо — гадаю собі — добра ловецька собака придалася би дуже в таку страшну сніговицю. Мяса взагалі обмаль, а мясо шопів не заносить так несвіжою рибою як лисяче мясо.

*) Полоскун-шоп (Procyon lotor), це ведмідь трохи більший від лиса. Він має особливий звичай, що всяку поживу заки зїсть, насамперед ополіскує у воді і чистить, потираючи балами. З його шкіри роблять футра звані „шопами". Дається легко освоїти.

Вранці на Новий Рік, себто другого дня Нового Року, тай вже добре вранці, зробив я лисенятам гніздо в бочці від масла.

— Так, лисичко-сестричко,— кажу я — твоїх діток задержу я як заставу за шопів, що ти сполюєш нам. Тому пильненька будь на ловах.

Потім надягнув я мої ґумові чоботи, взяв сокиру й рушницю тай нумо в комин! Пропрубую собі помаленьки дорогу через снігову поволоку, а моя ловецька собака все тримається мене.

Тарах! За одним махом я видобувся з темряви! Гей! Денне світло на всьому тому сніжному просторі мало що не зірвало мені очей. Ціла земля засипана снігом по вершки дерев. А зверху на снігу ще замерзла поволока завгрубшки стопи, ясніла і блестіла як перший день після створення світа.

Нічого не було видно, лише дві скляні гори, а я стою в долині поміж ними тай вибалушив очи.

— Сестричко, — кажу я до моєї ловецької собаки-лисиці — ті дві гори то не може бути ніщо инше тише Соснова і Чорна Гора. Але, де — до чорта — подівся весь ліс, що день перед Різдвом стояв іще тут?

Коли я це говорю, позираю зпід лоба на шпиль Соснової Гори. І бачу там одно дивне, самітне дерево, що там осталося. Подобало воно на гікорі, хіба що звисало з нього повно грубих, темних брил.

— Шукай, лисичко-сестричко! — кажу я. — Це, он там, то буде одинокий полоскун-шоп, якого бачу. Подумай про своїх діток у бочці з масла. Коли хочеш їх мати назад, то на те маєш лише одну надію он там угорі на шпилі гори.

І давай ми лізти вгору по спадистій, скляній поволоці. Лисичці-сестричці йшло це дуже зручно з її пазурами. Ваш старенький Соль дряпав ґумовими чобітьми по леду, аж підошви задерлися до гори наче два серпи. До чорта! То-то холодом повіяв вітер! Кождий віддих замерзав зараз на місці наче пампушок, то дзвонило і дзеленькало за мною, начеб я плював віконним склом. З носа капало і тягнулося з обох боків ледяним шнурком мені поза вухами, що подобало на два кливаки дикого кабана. Так то ми видряпалися аж на шпиль гори.

Святий Ізихііле! То-то були лови! Я лише стояв і з дива не міг зійти.

— Ловецька собако-лисице, — вигикав я. — Виміри твоїм носом угору. Шопи і шопяче мясо! Все кодло нагнала ти на дерево.

Чи повірите ви? Росло там дерево гікорі, а все галузя повнісеньке полоскунів-шопів. Чорнілися звисаючи наче рій бжіл.

Розумієте, тому всьому винна була страшна метелиця. Коли так цілісеньких дванацять днів падав сніг і помало вкрив ліс аж до самих вершків, усі полоскуни-шопи перелазили з дерева на дерево, все вище, як сніг сягав вище, аж вкінці опинилися там угорі на одинокім і найвищім дереві, що виставало ще зі снігу — а то було власне це гікорі.

Я: тарах! тарах! плазом сокири по пні дерева. Бевх! падуть шопи на землю, кождий замерзлий наче камінь. А я повязав їх усіх за хвости, останнього привязав я лисичці-сестричці до хвоста. І так могли ми вертатися додому.

— Стій, Соломоне! — кажу я. — Це гікорі, то останнє дерево на землі. Коли ти вже коло нього, то можеш таксамо добре взяти додому трохи кори, щоби виплести собі стілець. Потім можеш спокійно сісти собі тай ждати, аж знову колись стопиться цей страшний сніг.

— Добре сказано, Соль, — відповідаю я. Тай беруся до роботи.

Зрубав я це гікорі тай пообрубував галузя. Саме взявся я здирати останній шматок кори, аж тут нараз зрушився гладкий пень. Чи бачили ви вже щось такого? Пень вихопився мені і сунеться на діл.

Я замахнувся за ним і мало що сам не покотився вдолину. Але я ще добре держався кожуха моєї ловецької лисиці-собаки. І стою я так тай дивлюся за пнем-гікорі, як він зісувається по сніжній поволоці, гладенький наче насмарована лискавка.

Гарно зїхав гікорі-пень в долину з Соснової Гори. Вузкою долиною то перелетів лише ось так тай на шпиль Чорної Гори. І знову на діл, через долину тай вгору на Сосновий Верх. Саме хотів я рушитися й задержати його, а він знову на долину, назад на вижолоблену дорогу. І їздив той пень то в гору то в долину — то на Соснову то на Чорну Гору, Чорну Гору, Соснову Гору, вгору й на діл, до гори й на долину сюди й туди, точнісенько наче маятник старого годинника. За кождим разом він меншав і меншав але й твердшав і твердшав. Розумієте: дорога на діл розгрівала його, а повільна дорога під гору все наново охолоджувала його.

І так бідний гікорі був би на смерть зішурувався, як місяць, що зменшується, колиб нечайно не надійшов був південний вітер і в сам час став топити сніг. Я і моя лисичка потягли додому здовж потока, що топився тай дали воді нести нашу добичу. А там у долі найшов я останній остаток із дерева-гікорі тай забрав його зі собою додому — отсю маленьку шпичку до зубів із дерева-гікорі!

— Так, так воно було, Івасю! А ця футряна шапка то останній останок із полоскуна-шопа, що то я тоді приволік його додому з лисичкою-сестричкою.

А молоді лисенята? О так, їх лисиця дістала назад. У тійже бочці від масла потім виховувалися ловецькі собаки-полоскуни для цілої околиці.

Але уявіть собі такий жах, дітоньки! Що то тоді могло статися, колиб я в той морозний день припадково не мав був на ногах ґумових чобіт! Колиб ваш старий Соль зісунувся був на діл замісць того дерева-гікорі! І був би зїхав по гладкім леду, то на долину то вгору, сюди й туди — а при тім зменшався би все наче місяченько!

Так! При такій скорости я був би так зішурувався, що знову був би такий маленький-дрібненький наче дитинка в пелюшках, — а моя старенька ненька знову мусіла би давати мені пити!

Гей, гей! Тоді мені зовсім не треба би було шпички до зубів, щоби виколювати зза зубів біблійні правди!

З англійського переклав
Михайло Лотоцький.

КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ

(Витяг з протоколу).

Конґрес представників укр. греко-кат. парохій відбувся в Филаделфії, Па., дня 29-го грудня 1926.

Відбирання повновластей почалося о годині 8. рано. Відбирали: М. Коцюк, І. Ваверчак, і С. Слободян.

О годині 9.30 п. Т. Грицей отворив Конґрес молитвою і ось такого вступною промовою:

Шановні Делеґати!

Мені припала велика честь від імени тимчасового комітету привитати Шановних Делеґатів та відчинити Перший Церковно-народний Зїзд Українців Католиків в Америці. Цей зїзд має надзвичайно велике значіння, бо це перший того рода зїзд, якого досі не було не тільки в Америці, але і в старому краю. І дивним може видаватися, що на тім зїзді, на якім будуть обговорені справи, які торкаються наших церковно-народних відносин, бракує між нами нашого епископа, бракує духовенства. Дивним і болючим для нас являється далі ще й те, що ми, світські люди, змушені були взятися за оборону нашої церкви, що ми взялися боронити те, чого не можуть вратувати ті, які до сего в першій мірі покликані. Болючим для нас являється ще й те, що за наш труд і нашу ревність для добра св. церкви удостоїлися ми того, що нас каменують, що нас паплюжать і лають, що нас темняками і дурнями називають. Та на те ми христіяне, щоби терпіти, бо Христос, якого науку визнаємо, витерпів за правду більше, Він життя свое віддав за правду.

Ідучи за Христовою наукою і шукаючи правди, взялися ми до скликання цего зїзду. Бож правда може бути тільки одна. Христова наука голосить любов ближнього, голосить спасення для всіх поневолених і гноблених, голосить боротьбу з неправдою. Як сини поневоленого українського народа, ми свято віримо, що це не може бути противне кат. церкві, коли ми хочемо вірно служити свому народови і коли домагаємося такої самої служби з боку церковної ерархії, коли домагаємося, щоби та церковна влада боролася разом з нами проти ворогів нашого народа. Ми не думали і не думаємо, що може бути противне законам кат. церкви те, що є дозволене і заґарантоване американською конституцією. Бо коли ми поносимо тягарі, коли будуємо церкви і школи, коли маємо будувати семинар і платити наложені на нас податки, ми повинні мати заразом голос в тих справах і контролю над тим майном, яке ми складаємо.

А що найважнійше, ми хочемо мати спокій. Ми не хочемо допустити до того, щоби наша еміґрація розкладалася на тлі релігійнім, ми не хочемо допускати до сего, щоби наша церковна ерархія розбивала з трудом поставлені нами народні орґанізації і институції, щоби нарушувала память наших національних ґеніїв. Ми не хочемо терпіти довше того, щоби католицька укр. церква в Америці була вжита до пропаґанди за царським ґенералом Скоропадським, бо це виходить на шкоду самій церкві.

Є, як бачимо, богато важних справ, про які у нас говориться і пишеться, а які ждуть полагоди з боку компетентного до сього чинника. Таким чинником буде саме отой церковно-народний зїзд.

Цей зїзд це зібрання представників українських-греко-католицьких парохій, які стоять при католицькій церкві і при ній остати хочуть. Які вірять, що всі ті промахи, які вийшли з боку укр. греко-кат. епархії, не є промахами католицької церкви, а тільки особистими промахами нашої церковної ерархії. На нашім зїзді не будемо говорити про справи віри, не будемо торкатися церковних догм нашої св. церкви, а будемо тільки розбирати політичну і адміністративну сторону діяльности нашої ерархії о стільки, о скільки вона наносить шкоду українському народови, вводить в наші ряди хаос і руйнує саму укр. греко-кат. церкву. Те, а не що инше поставлене в програму нашого зїзду і на се прошу памятати.

Витаю ще раз всіх Шановних Делеґатів і бажаю від імени Тимчасового Комітету Світлому Зїздови як найкращих успіхів в нарадах над добром нашої церкви і нашого поневоленого українського народа.

Відтак приступлено до вибору президії Конґресу. Предсідателем зістав вибраний Т. Грицей, заступниками К. Кирчів і І. Ваверчак. На секретарів вибрано О. Логина і п. Петрикажа. До верифікаційної Комісії увійшли слідуючі: М. Коцюк, С. Слободян, К. Поступак і І. Липка. До Комісії до уложення резолюцій зістали вибрані: І. Копистянський, М. Притуляк, С. Костецький. До Комісії пресової: М. Дармограй, Г. Телеп, В. Гришко, С. Підбережняк. До Комісії виборчої увійшли: пп. Д. Капітула, А Шаршонь, М. Коцюк, В. Глива і І. Лисак.

(Дальше буде).

ЖАРТИ.

Доказ.

Суддя: Чи ви були зовсім нетверезі, як вилили гальбу пива цьому панові на голову?

Обвинувачений: Певно, бо инакше я був би сам випив пиво.

—o—

Пояснення прачки.

— Якто? Ви згубили мою сорочку, а всетаки числите мені за неї?

— Бо, прошу пана, ця сорочка пропала вже після випрання.

—o—

В готелі:

— Як пан спали?

— Знаменито, лише ті бідні блощиці не примкнули навіть ока.

—o—

Віденський професор Фербер знаний був із того, що його виклади на ріжних святочних обходах тривали довго. Сторож мав строго наказано за цілий такий виклад не випускати нікого, хоч би тягнувся 3—4 години! Раз підчас промови проф. Фербера який студент підкрався до дверей. Сторож не хотів випустити студента. — Мусите пустити мене, мені зробилося недобре. — Не можу, бо коли я вас випустивби, то всі втікли би таксамо.

—o—

Жовнір (на варті): То собача служба стояти цілу ніч на варті. Але бідніщі мусять бути вояки в тих краях, де ніч триває пів року.

—o—

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Два діточі свята.

В суботу, 18. м. м., відбулося тут в Народнім Домі з нагоди св. Миколая діточе свято, на якого програму зложилися: співи діточого шкільного хору, живий образ і діточе представлення п. з. „Святий Николай в 1920 р." Саля була повнісінька, а всі присутні діти дістали відповідні дарунки. Фондів на оплату всіх найпотрібнійших видатків на се свято достарчила місцева Українська Школа.

Друге діточе свято, свято „Ялинки", відбудеться заходом Української Школи в суботу, 8. с. м., в 8. годині вечером, теж у салі Народного Дому. І тепер уся присутна на тім святі дітвора буде щедро обдарована. Хто дістане якийнебудь дарунок, повинен знати, що за нього треба подякувати Укр. Тов. „Жіноча Поміч" у Ню Йорку, бо се рухливе жіноче товариство пожертвувало з своєї каси для своєї „Рідної Школи" в Ню Йорку квоту 50 долярів, за які мається придбати відповідні дарунки для шкільної української дітвори. Крім того членицї згаданого товариства зладять для втіхи дітий красну ялинку і займуться роздачею дарунків.

У програму сього свята входять: відспіванє кількох коляд та щедрівок діточим шкільним хором і дуже займаюче дитяче представлення.

На сім святі повинні явитися старші громадяни, щоби пригадати собі свої дитячі літа; а діти треба обовязково привести, щоби вони вже змалку привикали до нашої традиційної „Ялинки" та щоби заздалегідь навчилися любити се своє питоме діточе свято.

О. С.

Один автор закидував старому критикові, що не має права так зле писати про його траґедію, бож переспав ціле представлення, отже не знає його песи. — „Алеж любий приятелю — відповів критик — сон є також свого рода критикою".

Обережний: Моріц, може би ти викупався перед весіллям?

Моріц: Ни, а як ціла справа з весіллям розібеться?

—o—

Около 1760. року перукар Андре написав траґедію в сімох діях п. з. „Землетрус у Лісбоні" і післав її славному французькому письменникові Вольтерові. Вольтер у відповідь післав перукареві листа на чотири сторінки, на яких раз відразу повторювалися слова: „Пане Анре, робіть перуки, перуки, перуки, все перуки і нішо инше лише перуки". Андре як одержав такого листа, сказав: „Пан Вольтер мусить на тім добре розумітися. Досі я робив перуки, робив їх богато. Отже дальше робитиму лише перуки. Хай Вольтер робить добрі траґедії, а я добрі перуки.

Справедливий процес.

Берль Шульвольф мав процес у повітовому містечку, але саме на день процесу мусів у ще важніщій справі вихати до Львова. Просив свого адвоката, щоби зараз після закінчення розправи зателеґрафував йому про вислід. Адвокат зателеґрафував: „Справедлива справа побідила". На це одержав адвокат відповідь від Берля Шульвольфа: „Прошу негайно внести спротив!"

—o—

— Чи то твоє авто?

— Так, але коли зважу, що маю ще заплатити пятьдесять рат і ще щось там за ґуми нові треба буде заплатити, то сам собі не вірю, що воно моє власне.

—o—

Г. Мальо.

БЕЗРОДИНИ

Після німецької перерібки переповів **В. В—р.**

[3]

II.

Ілько збудився слідуючого дня скоро світ, але не тямив в першій хвили, чому йому так тужно на серцю. В тім вийшов батько до кухні і в тій самій хвилі прилинули хлопцеви страшні спомини вчерашні: що батько не буде його держати, що його мати то не рідна матусенька, що він мусить іти до дому сиріт.

Він одягнувся тихенько і притулився зі страхом в куточку. Мати заговорила до него ласкаво, але він не смів відповідати — а тато не лишав їх обоє ані хвилинки сам-на-сам.

— Збирайся, підеш зо мною! — гримнув батько зараз по обіді. Ілько натиснув з плачем шапку. — Не лякайся, — шепнула йому мати, коли батько відійшов за палицею і капелюхом. — Тато поговорить з начальником про тебе. Коли сирітський інститут за тебе платити-ме, то ти лишишся. — Ті слова потішили трохи бідного Ілька; з лекшим серцем поступав за батьком, що з трудом при помочи палиці волікся до села. Господар заїзду стояв на порозі і попросив батька, щоби вступив на хвильку. Вони вступили. Батько казав собі дати склянку пива, а Ілько побіг до коминка, щоби загрітися. Він розглядався цікаво по гостинниці. При однім столі сидів якийсь дивовижний мущина. Поверх довгого білого волося, що спадало на плечі, мав кінчастий повстяний капелюх, замаєний зеленими і червоними перами. З плечий звисав кафтан з овечої скіри вовною до середини; замісць рукавів були отвори а крізь них було видно рукави з синього споловілового оксаміту. З такого самого оксаміту були також короткі сподні. Довгі панчохи сягали аж до колін, а на них були поперевязувані навхрест червоні стяжки. Лице було у него поважне, але миле. Під його кріслом лежали при купі три пси. Але найбільше цікавило Ілька се, що кафтан сего чоловіка порушався, немов би під ним крилося щось живого.

Сей незнакомий прислухувався пильно розмові господаря з його батьком.

— Чи то сей хлопець, про котрого ви говорите? — спитав нараз, споглядаючи на Ілька.

Батько притакнув.

— Я мав би спосіб, як би ви могли його збутися, а притім дещо заробити.

— Як мені вкажете сей спосіб, то сейчас ставлю фляшку вина.

— Добре, кажіть подати вино. Даю вам сорок корон, а хлопця беру.

— А хлопця берете? — Батько змірив незнакомого очима.

— Так, я його потребую, а ви позбудетеся дармоїда.

— Але я не дам його за сорок корон, — відповів батько, — інститут сиріт заплатить більше.

— Коби хоч тільки дав.

— Але його родичі можуть ще зголоситися.

— Як би вони хотіли, то були би вже давно зголосилися.

— Алеж він може щось запрацювати.

— Хто? той слабосильний хлопчина?

— Дивіть лишень, що за ґарний хлопчина. Ільку, ходи но сюди, нехай на тебе подивляться! — Хлопець зближився; він трясся, як риба. — Огляньте лиш добре його руки, ноги!

Незнакомий оглянув його від стіп до голови.

— То дуже ніжний хлопчина, — сказав він, — до тяжкої роботи зовсім не надається.

— Ну, а до чого-ж ви потребували би його?

— Я? Я забрав би його до товариства сіньора*) Карльоні.

Батько витріщив очи еще ширше, ніж передще. — А деж то товариство?

— Сіньор Карльоні, — то я! — відповів старий з повагою, сейчас представлю вам своїх артистів. — Він сягнув рукою в кафтан і витягнув якесь звірятко, якого Ілько ніколи передше не бачив. Воно мало мале, плоскате лице, жовті уста, очи чорні, розумні, близько себе стоячі, сіра скіра, руки й ноги. Носило червоний плащик, оперезаний золотим поясом, а на голові мало мале чако.

— Се Фрузя, наймудрійша зі всіх малп, — сказав сіньор Карльоні і погладив ласкаво малого сірого товарища.

Отже се була малпа! Ілько зітхнув тяжко. Він думав, що то незвичайне сотворіннє — то певно маленька дитинка.

— Ну, Фрузю, привитайся з товариством — сказав пан. Малпа приложила руку до уст і післала всім присутним поцілуя.

Тимчасом пси зиркали уважно всі три зпід крісла. Був там чорний пудель, що носив на голові шапку з пер, привязану під шиєю, дальше білий довговолосий пес вівчарський і дрібний сивий хорт.

— Ану но, сіньор Фіделіо, — промовив старий, — ходи й ти до товариства, привитайся та представ своїх товаришів.

Пудель піднісся на задних лабах, а передні зложив на грудях і уклонився так низько, що пера його капелюха дотикали землі. Опісля подав обом другим псам лабу, поступив три кроки вперед і три кроки в зад і разом з ними уклонився. — А гарно, гарно, — хвалив пан. — Але скажи но нам, сіньор Фіделіо, котра тепер година!

Пес приступив до свого пана, розіпняв йому кафтан, витягнув годинник з кишені, глянув поважно на годину і загавкав два рази голоснійше, а потім три рази тихше і скорше. Ілько здумівся; се було справді ¾ на 3-ту. — Добре, сіньор, але зробиш нам велику приемність, коле сіньоріна*) Мічоля трохи погуляє.

Пес витягнув сейчас малий поясок з кишені пана і кинув оден конець свому товаришови, чорному Зефірови; оба вимахували пояском, а сіньора Мічоля скакала через него.

— То мої артисти, — промовив гордо сіньор Карльоні.

То понятливі і послушні звірята. Я думаю, що сей хлопчина — він глянув на Ілька, буде також такий цікавий, як вони. Він переконаєся, що то богато приємнійше переходити з тими звірятами з місця на місце і що дня щось нового бачити і чути, аніж копати землю, або ходити за плугом.

Ілько так зацікавився штуками тих мудрих звірят, що забув на хвилю, що той чужинець хоче його забрати; а коли собі пригадав, то рясні слези полилися йому з очий.

— Я не піду від мами, — кричав переляканий. — Панонькуl пустіть мене до моеї мами!

— Та ти не маєш жадної мами, — відказав сіньор Карльоні; він хотів говорити дальше, але йому перервав Фіделіо, загавкавши голосно. Фрузя, користаючи з того, що її пан заговорився з Ільком, хотіла випорожнити його склянку з вином; але ласунці замір не удався, бо Фіделіо зрадив його і пан відобрав склянку. — То ти злодійка? Стань же собі там в кутику, лицем до муру, а ти, Зефіре, стань коло неї на варті; коли лишень ворухнеться, то сейчас її лабою! А з тебе, любий Фіделіо — жвавий песок; подай же за то панови лабу.

Малпа пищала жалібно, але пішла послушно в кутик, а Фіделіо гордий і щасливий витягнув лабу до свого пана.

— Кінчім вже раз нашу орудку, — сказав Карльоні, — про мене, дам вже і шістьдесять корон.

— Вісімдесять — відповів батько.

— За богато, але знаєте що? нехай хлопець зажде на дворі, поки згодимося.

Ілько вийшов на двір і усів на камени. Чиж се може бути, щоби вони його продали, щоби він справді мусів іти звідти завтра геть світами? Зі страху і зимна скакав йому зуб на зуб, і він мусів пересидіти так цілу годину, заки батько вийшов до него.

— Ходи, підемо до дому, — промовив батько понуро. Ілько підскочив з радости. Певно не добили торгу! Він хотів вже спитати батька, чи лишається на завсігди дома, але лякався його захмареного лиця.

— Колиб ти слівцем згадав про се, що чув, то було би з тобою дуже зле! — погрозив йому батько, заки прийшли до дому.

— І що-ж, чи говорили з начальником? — питала Ганна еще з далека.

(Дальше буде).

*) Сіньор, по італійськи — пан.

*) Панна.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Степан Мусійчук.

РІЗДВЯНА ЗІРНИЧКА

О ЗІРОНЬКО ясна, Різдвяна зірнице,
Що мирови всему із неба сияєш;
На Тебе чекає вкраїнська землиця,
Що в путах ворожих стогне і ридає.
На Тебе чекають удови бездомні,
Каліки нещасні, скитальці безрідні,
Тебе виглядають сирітки голодні,
І ті, що в чужині тиняються бідні.
Поглянь на них з неба, зірничко Різдвяна,
На кращую долю скріпи в них надії,
Най висхне від сліз вже землиця кохана,
Най смуток і скорби вітри геть розвіють.
Ти, що путь вказала пастирям у полі,
Де мають в дитяти Ісуса витати, —
Вкажи й нам, зірничко, і наш шлях до волі,
Як маєм кайдани відвічні пірвати.
Навчи нас за святість народню стояти,
За честь нашу й віру батьківську святую, —
Очисть нас від злоби і зрадників клятих,
Навчи шанувати славу дорогую.
Дай сил нам, відваги до праці важкої,
Дай правду пізнати і корінь незгоди,
Щоб спільно ішли ми до цілі святої:
До нашої зорі, до Волі—Свободи.

З КОМУНІСТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НА ПІДКАРПАТТІ.

З „Карпатської Правди" довідуємося:

В двадцятих числах листопада 1926 р. в Ужгороді відбулася VII краєва (Підкарпатського краю) комуністична конференція.

Зпоміж питань суто партійних та організаційного характеру, конференція ставила свої точки й щодо актуальних справ підкарпатського життя. Зпоміж таких питань ком. конференція надає значної уваги питанням — „язиковому", земельному та політичному стану Підкарпаття.

Щодо „язикового" питання конференція одностайне кладе в основу своєї резолюції позицію, висловлену послом Мондоком, і заявляє, що 1) „Українська мова є такою самою самостійною словянською мовою, як мова руська, польська, чеська та инша; 2) Підкарпаття є частиною єдиного українського народу; 3) Справжня українська назва т. зв. „Підкарпатської Руси" є від нині „Закарпатська Україна"; 4) „Язикового питання" на ділі не існує, є лишень „язикова відповідь": „Ми є Українці" і, ніхто инший і т. д".

Щодо політичного стану Закарпатської України то конференція докладною резолюцією змальовує шлях чехізації краю, всі спроби панів-Чехів зденаціоналізувати край шляхом знищення жуп, повернення українських міст у села, заведення (живосилом) чеських шкіл замісць українських і так без кінця. Резолюція ця кінчиться закликом: „Геть з кольоніяльним режимом! Народ Підкарпаття має повне право на те, щоб рішав над своєю долею, свобідно управляв своєю землею, свобідно розвивав свою культуру... Геть з аграрним терором, геть з владою! Хай живе влада робітників і селян!"

Особливо характерний пастрій конференції, що ввесь може бути переданий словами голови конференції, І. Мондока: „Ми кличемо до наших братів за Карпатами: Браття, ми живі, ми родимося наново! Ми не вмерли, нас це не вбила цілком мадярська магнатерія, нас не погубить чеська буржуазія!... Браття, українські працюючі Західної України, Буковини, Бесарабії, наша доля спільна!"

Конференція одержала багато привітів із Західної України, Буковини, Бесарабії, Радянської України, Канади і Злучених Держав Північної Америки.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Дарахівщина повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 9. січня, о 6-ій год. вечером, в гали Укр. Дем. Клюбу, 340 Johnston Ave., Jersey City. Проситься всіх членів зійтись на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Неприсутний член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. На річнім мітінґу вибрано слідуючий уряд на 1927 рік: Іван Сосульський, предс.; Михаїл Гречин, заст.; Іван Гумніцький, секр. фін.; Софрон Рибак, секр. рек.; Нестор Манорик, кас.; Михаїл Мельниченко і Михаїл Іванчук, контр. комісія; Іван Швець і Федір Якимчук, надз. хорих. Мітінґи будуть відбуватись в другу неділю по першім. — Нестор Манорек, предс.; Іван Сосульський, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомля всіх своїх членів, що річний мітінґ не відбудеться дня 9-го січня з причини свят і коляди, а відбудеться в неділю, дня 16. січня, о 12. годині. Неприсутний член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. Довгуючий член, коли не вирівнає своїх залеглостий, буде виключений. На мітінґу відбудесь вибір уряду на 1927 рік. — Т. Кривовяз, предс.; Р. Бойків, рек. секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 9-го січня, в неділю, о годині 3-ій пополудни, в церковній гали на Grand St. Проситься членів вирівнати свої довги, щоб уникнути суспендації. — А. Нагребецький, предс.; С. Куршикін, кас., С. Баюс, секретар.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗВІТ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць грудень 1926 року.

Від.	Члени	Каса від.	Разом
1	44.00	—	44.00
5	5.00	—	5.00
7	28.75	—	28.75
10	5.00	—	5.00
12	29.00	—	29.00
34	—	25.00	25.00
37	36.90	82.10	119.00
39	5.00	—	5.00
45	214.00	25.00	239.00
58	25.00	—	25.00
63	10.25	25.00	35.25
65	28.00	—	28.00
77	13.25	—	13.25
81	6.25	—	6.25
83	56.00	47.87	103.87
84	4.00	5.00	9.00
86	39.50	—	39.50
87	3.50	—	3.50
91	8.50	—	8.50
100	24.00	25.00	49.00
102	33.00	—	33.00
110	6.50	—	6.50
111	16.00	—	16.00
117	33.00	—	33.00
122	2.00	—	2.00
128	13.50	—	13.50
132	16.00	—	16.00
134	2.00	—	2.00
136	7.75	25.00	32.75
137	29.50	—	29.50
138	16.00	10.00	26.00
141	10.00	10.00	20.00
145	27.00	25.00	52.00
146	3.00	—	3.00
155	86.00	—	86.00
156	16.00	—	16.00
163	13.50	—	13.50
171	19.50	—	19.50
174	8.75	5.00	13.75
177	14.50	—	14.50
179	14.50	—	14.50
200	4.00	—	4.00
202	—	25.00	25.00
206	40.00	—	40.00
211	7.50	—	7.50
212	8.25	6.75	15.00
213	—	25.00	25.00
217	65.50	50.00	115.50
218	4.00	—	4.00
224	16.00	—	16.00
227	29.00	—	29.00
229	23.00	—	23.00
232	11.00	10.00	21.00
233	24.50	25.00	49.50
241	20.00	10.00	30.00
244	10.00	10.00	20.00
245	3.00	—	3.00
253	48.25	—	48.25
255	10.75	—	10.75
259	62.00	38.00	100.00
266	17.00	—	17.00
272	6.00	4.00	10.00
279	6.00	—	6.00
282	68.00	—	68.00
283	21.25	25.00	46.25
290	5.00	—	5.00
291	—	5.00	5.00
299	3.50	—	3.50
303	—	20.00	20.00
305	21.00	5.00	26.00
308	9.50	—	9.50
315	51.50	5.00	56.50
320	30.00	—	30.00
324	47.00	50.00	97.00
326	43.75	—	43.75
331	8.00	—	8.00
332	17.50	50.00	67.50
338	5.00	—	5.00
342	37.50	25.00	62.50
344	12.00	10.00	22.00
347	17.20	25.00	42.20
348	7.00	—	7.00
354	11.00	5.00	16.00
363	16.25	—	16.25
381	15.00	10.00	25.00
384	15.00	25.00	40.00
388	66.00	—	66.00
396	4.50	—	4.50
	1922.10	773.72	2,718.22

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

на Сиротинець-Захист У. Н. С. за місяць грудень 1926 р. від не-членів Організації У. Н. Союза, Прихильників Сиротинця-Захисту:

ГЕРИ, ІНДІЯНА.

Іван Зіневич $1.00
Стефан Чурмен 1.00
Кокінда Андрій 1.00
Іван Селарта .... .50

Разом $3.50

АЛТУНА, ПА.

Дрібними жертвами зібрано від членів Бр. Неп. Зачаття Пр. Богородиці разом суму $4.00

НЮ ЙОРК, Н. Й.

П. Стасюк $10.00

ВУСТЕР, МАСС.

Йосиф Зазуляк $3.90

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Назар Клопець $1.00

Разом від не-членів $22.40

Замітка: Поіменний виказ жертв по відділам за грудень 1926 р., приготовляється до друку і буде поміщений в Свободі в другій половині сего місяця. Повисший виказ поміщено в Свободі скорше, щоби в сей спосіб повідомити інтересовані відділи У. Н. Союза, що Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза отримав їх жертви в грудни м. р.

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ ЖЕРТВ

на Сиротинець-Захист Укр. Нар. Союза по конець грудня 1926.

Члени У. Н. Союза зложили в грудни 1926 р. $1,922.10
Відділи У. Н. С. жертвували з кас і з підприємств 773.72
Жертви від не-членів У. Н. Союза 22.40

В місяцю грудни 1926 р. зложено жертв разом $2,718.22
По конець листопада 1926 р. проголошено жертв 8,536.63

По конець грудня 1926 р. зложено жертв $11,254.85

Увага: Додати треба до сього звіту, що річне засіданне Головного Уряду У. Н. Союза, яке відбулося в лютім 1926 р., ухвалило з каси У. Н. Союза $10,000 (десять тисяч долярів) на Сиротинець-Захист, яка то сума буде виасигнована зі запомогового фонду як лиш Комітет призбирає потрібну суму на започаткованнє будови чи купна Сиротинця-Захисту У. Н. С.

Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза.

Історія.

На науці історії в гімназії питає учитель:

— Хоринський, де і коли родився Карло Великий?

Ученик: Де і коли родився Карло Великий, я не можу сказати, але від Козебродського так смердить, що годі всидіти біля нього!

—o—

...думку — підозріло питається жінка.

— Я кажу це лише тому, — відповідає чоловік — що може для тебе було би ліпше ніж в ночи не ждати на мене.

—o—

— Івась усе подивляє в мене: мій голос, мої очи, мій стан, моє волосся...

— А що тобі в нього подобається?

— Його добрий смак.

—o—

Спочуття.

Малому Івасеві оповідає батько про Прометея, як то він карається в кавказьких горах прикований до скелі. Щодня прилітає орел, добе ребра Прометеєві і їсть його печінку. Через ніч рана загоюється наново, щоби на другий день орел знову розпанив її.

На те малий Івась каже співчуваючо:

— Бідний орел! Усе мусить їсти саму печінку!